

УДК 332.146:338.48

ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ СФЕРИ ТУРИЗМУ В УМОВАХ ОНОВЛЕННЯ РЕГІОНАЛЬНОЇ ПОЛІТИКИ

Холодок Валентина Дмитрівна,
директорка ОКЗ «Харківський
організаційно-методичний центр туризму»
Харківської обласної ради,
канд.наук.держ.упр., доцент кафедри
світової політики, дипломатії та
туристичного бізнесу
Харківського національного університету
імені В. Н. Каразіна
Сиромолот Едуард Анатолійович,
аспірант кафедри державного управління,
публічного адміністрування та економічної
політики ХНЕУ ім. С. Кузнеця,
керівник Інформаційного центру Асоціації
європейських прикордонних регіонів у
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Серед сучасних особливостей публічного управління сферою туризму, культури та сільської спадщини в Харківській області можна назвати формування сталих партнерств організаційних структур публічного управління розвитком територій [1], які мають тематичну спрямованість, програмування дій, різний організаційно-правовий статус, стратегічні цілі, що перетворює їх на полюси оновлення регіонального розвитку.

Новітні процеси оновлення розвитку територій передбачають планування дій у подоланні викликів та перешкод місцевого і регіонального розвитку

обумовлених війною, урядовими діями з відновлення розвитку громад та регіонів, заходами щодо стабілізації соціального та економічного життя, здійснення кроків щодо економічного зростання та підвищення конкурентоспроможності громад і регіонів через розвиток міжнародного територіального співробітництва [2].

Протягом тривалого часу ОКЗ «Харківський організаційно-методичний центр розвитку туризму» (ОКЗ «ХОМЦТ») [3], ХГО «Єврорегіон «Слобожанщина», Інформаційний центр АЄПР в ХНЕУ ім. С. Кузнеця, кафедра державного управління, публічного адміністрування та економічної політики ХНЕУ ім. С. Кузнеця у співпраці з партнерами, представниками громад Слобожанщини, громадських організацій, підприємств, фермерських господарств створювали багатосторонні партнерства, які можна відзначити як практику доброго врядування розвитком територій у сфері розвитку туризму, культури та збереження сільської спадщини, реалізація, яких була призупинена у зв'язку з воєнним станом в Україні та бойовими діями.

На нашу думку, багаторічна діяльність та партнерство з ОКЗ «ХОМЦТ», як «регіонального двигуна», впливає на формування Полюсу регіонального зростання у Харківському регіону, створення функціональних територій та різноманітних багатосторонніх партнерств, вдосконалення управління, реалізації проєктних ініціатив, планування дій щодо створення функціональних локацій та просторів з компетенцій у сфері розвитку туризму, культури та збереження сільської спадщини [4, с.8], що відповідає завданням оновлення політики регіонального розвитку України 2021 – 2027.

Важливою управлінською дією регіонального зростання у Харківському регіоні, на нашу думку, є проведення аналізу відтворення попередньої кращої практики розвитку територій з точки зору викликів, обумовлених обмеженнями суспільного життя, пошкодженням та руйнацією інфраструктури культурних, туристичних об'єктів внаслідок бойових дій, релокації підприємств, які суттєво впливає на скорочення можливостей організації внутрішнього туризму та сільського розвитку .

Слід зазначити, що сучасний досвід діяльності ОКЗ «ХОМЦТ» демонструє послідовність пріоритетів роботи щодо формування сталих партнерств для об'єднання працівників туристичної галузі, представників органів місцевого самоврядування і громадськості з метою вирішення проблемних питань розвитку сфери туризму, культури та збереження культурної спадщини, створення грантових проєктів, інформування потенційних туристів щодо туристичних локацій області й міста.

У цьому напрямку роботи ОКЗ «ХОМЦТ» слід виділити впровадження дослідницького проєкту «Розвиток українських прифронтових громад і туристичного бізнесу в умовах війни та їх стратегії на майбутнє» [5], напрацювання партнерських ініціатив спільно з представниками м. Оулу (Фінляндська Республіка) і товариством українців північної Остроботнії, підписання Меморандуму про співпрацю між Національною академією Національної гвардії України, розвиток партнерства з закладами вищої освіти Харківської області, які входять до міжвузівського об'єднання «Платформа розвитку туризму».

25 жовтня 2024 року у м. Trysil, Norway, в рамках щорічних заходів АЄПР – 2024, Н. Гавкалова, завідувачка кафедри державного управління, публічного адміністрування та економічної політики ХНЕУ ім. С. Кузнеця, д.е.н., проф., представила презентацію «20 & 10 років партнерства між Слобожанщиною та Асоціацією європейських приколених регіонів: Формуємо спільну історію. Розвиваємо багатостороннє партнерство. Плануємо розвиток територій» окремим розділом якої була інформація від В. Холодок, директорки ОКЗ «ХОМЦТ», про стан сфери туризму та збереження культурної спадщини в умовах воєнного стану в Україні та на Слобожанщині» [6].

Н. Гавкалова представила учасникам щорічних заходів АЄПР -2024 досвід роботи багатостороннього партнерства з ОКЗ «ХОМЦТ» а саме: в межах участі у проєкті RURITAGE «Відродження сільських районів за допомогою системних стратегій, заснованих на спадщині», який реалізувався в рамках «Horizon 2020» Європейського Союзу та результатом участі в якому

стало створення Центру сільської спадщини «Слобожанщини» [7]; в межах проекту Агротуристичний кластер «Сіверський Донець» 23 вересня 2020 року була проведена презентація туристичних локацій громад Східної України в рамках онлайн робочої зустрічі Генерального секретаря АЕПР Martín Guillermo Ramírez з представниками територіальних громад Східної України, а саме Територіальної локації м. Кремінна: Парк «Лісова Перлина» (Луганська область); Територіальної локації м. Лиман – «Green Zone Лиманщини» (Донецька область); Територіальна локація м. Чугуїв: розбудова інфраструктури простору центру «Місто Майстрів»; територіальна локація м. Дергачі – облаштування історико-краєзнавчого містечка «Січ-Дергачі», територіальна локація м. Тростянець – «Інноваційний центр сільськогосподарського та екологічного розвитку «Едем» [8].

Н. Гавкалова також розповіла про ініціативу кафедри щодо створення живої лабораторії розвитку територій, громад та регіонів Навчально-наукового інституту економіки і права ХНЕУ ім. С. Кузнеця, в завдання якого буде моделювання розвитку функціональних територій як інновації регіонального розвитку України та оновлення проєктних ініціатив агротуристичного розвитку територій, збереження сільської спадщини, розбудові багатосторонніх партнерств, створення проєктів місцевого та регіонального розвитку і сприяння формуванню міжнародного територіального співробітництва. Першими кроками роботи живої лабораторії стане оцінка можливостей поновлення проєктних ініціатив та співробітництва з громадами Слобожанщини, а саме функціонування проєкту Агротуристичний кластер «Сіверський Донець», «Дороги вина та смаку Слобожанщини», Центр сільської спадщини «Слобожанщина».

Отже, особливістю розвитку сфери туризму в Харківській області в умовах оновлення регіональної політики є формування багатосторонніх партнерств, розбудова функціональних територій та розвиток міжнародного територіального співробітництва. Перспективи подальших досліджень пов'язані з оцінкою функціонування започаткованих проєктів в сучасних

умовах і моделюванням їхнього розвитку в рамках живої лабораторії розвитку територій, громад і регіонів.

Література:

1. Сиромолот Е. А. Вплив організаційних структур публічного управління на розвиток територій в умовах проведення реформ регіональної політики, євроінтеграційних процесів та повоєнного відновлення / Е. А. Сиромолот, Н.Л. Гавкалова // Синергія науки і бізнесу у повоєнному відновленні регіонів України : матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції (ХНТУ, 24–26 квітня 2024 року) у 3-х т. ; Т. 1 / за ред. О. В. Чепелюк. – Одеса : Олді+, 2024. – С. 353 – 356. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/33571>
2. Про оновлення Державної стратегії регіонального розвитку 2021-2027 рр. – Режим доступу : <https://www.csi.org.ua/news/pro-onovlennya-derzhavnoyi-strategiyi-regionalnogo-rozvytku-2021-2027-rr/>
3. Офіційний веб сайт ОКЗ «Харківський організаційно-методичний центр туризму» Харківської обласної ради. – Режим доступу : <https://tourcenter.kh.ua>
4. Презентація дослідження «Регіональні полюси зростання, як підхід до регіонального розвитку – приклад землі Бранденбург (Східна Німеччина)». – Режим доступу : <https://rdpa.regionet.org.ua/276-the-regional-growth-poles>
5. Рейманн М., Корнус О. Г., Венгерська Н. С., Холодок В. Д., Пацюк В. С., Паланг Х. Розвиток туристичного бізнесу прифронтових громад в умовах війни: зарубіжний та український досвід // Регіональна економіка. – 2023. – №1(107). – С. 136-144. – Режим доступу : <https://doi.org/10.36818/1562-0905-2023-1-14>
6. 20 & 10 years of partnership between Slobozhanshchina and AEBR: Forming the joint history, Developing the multilateral cooperation, Planning the development of territories. – URL : <https://www.facebook.com/share/p/1GFPeYftFU/>

7. Сиромолот Е. А. Вплив концепції ЄС «Європейська сільська спадщина» на відновлення розвитку сільських територій / Е. А. Сиромолот // Сучасні вектори розвитку аграрної науки : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, 17-18 вересня 2024 р. : тези допов. – Херсон: ХДАЕУ, 2024. – С. 467–472. – Режим доступу : <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/34137>

8. Civic Diplomacy «Ukraine – EU» is a powerful tool for the territorial and cross-border development of the territorial communities of Eastern Ukraine. – URL: <https://www.facebook.com/groups/755592057849775/posts/3321597444582544/>

Матеріали конференції публікуються в авторській редакції.